

A) K o u l a n é.

Koulaná bývala na Zlinsku nejoblíbenější, ba za stara takměř jediným tancem. Hudebníci zasedli za stůl, první houslista, jenž byl jako kapelníkem, obyčejně stál. Přistoupil šohaj, hodil dvougrošku na cimbál a zanotil píseň, houslista a s ním ostatní muzikanti ihned vpadli v jeho zpěv a hráli píseň tu, již se taktéž jako tanci „kúlaná“ říkalo, pořád ji opakujete, ovšem s modulacemi a variacemi přerozmanitými, až jiný šohaj z kola k cimbálu s novou písní a s novou dvougroškou přistoupil. Ten ráz písní tanečních všecky ty koulané mají, jsouce melodicky více méně jaksi neukončeny, konec k počátku připínajíce. Když tedy hudba zahrála, napřed tanečník, který si zaplatil, kývl na svou tanečnici, pak přidružily se ostatní páry. Napřed tanečnice, držíce oběma rukama letnice (sukně), jež jako zvon vzduchem se naduly, kdežto rubáč (spodnice) těsně k tělu přiléhal, jedna za druhou se točily, krokem drobným nohu za nohou na přič kladouce, za nimi pak tanečníci krokem ostrým postupovali, rytmem zvláštním, jakoby na nohu napadal nebo přichromoval, tu zase vesele až do stropu poskakujete, v taktě luskajíte na krajačky a rukama o holénky čízem a o nohavice pleskajíte. To trvalo, co hudba píseň tři čtyřikráte zahrála, někdy i déle. Pak zastavil se tanečník, vzal svou tanečnici sobě naproti rytmicky postupující, zatočil se s ní několikráte v pravo, potom zase v levo, pak několik kroků popocházeje tanečnici nadzvihnul pustil, ona již zase s ostatními kolem se točila jako s počátku. Jedna koulaná trvávala třeba čtvrt hodiny i déle. Při tom ruce a nohy a všecko tělo ustavičně taktem se pohybovalo, a každá žilka v těle hrála. Jednotlivé obraty dály se rozměrem tak přesným, s takou přirozenou elegancí, že se bylo čemu podívati. Tanec a hudba všechnu mysl tanečnickovu zaujaly a jako opojily, tu ten, tu onen tanečník z kola zanotil obyčejně jen několik taktů písně, jako ze sna. ¹⁾

S počátku tančila toliko mladá chasa. Sousedé seděli za stolem popíjejíce a dívajíce se tancujícím, ženy stály vzadu u stěny. Ne-trvalo však dlouho, a taneční vír zachvátil všecky. Stařík šedesátiletý otáčel se tu se svou stařenou nebo se starou kmotřenkou s touž mrštnou pružností a neúmornou vytrvalostí, jako šohaj dvacíletý. I ta drobná chasa kravařská otáčela se vírným kolem na dvoře před hospodou, nebo stojíc v předu s napiatou pozorností sledovala každý krok tancujících.

Koulaná hrála se rytmem hbitým a živým, první nota jednotlivých taktů, jmenovitě těch, kde byl v tanci obrat, vyrážela se ostře a důrazně.

¹⁾ Tanečnice nezpívaly.